

NOTITIE

ONAFHANKELIJK DESKUNDIGE

Beleidsvaluatie 6.6 IP van BZK

Eindrapport PWC
d.d. oktober 2021

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Prof. dr. J. Bossert

Den Haag, 3 november 2021

**Necker
van Naem**

1. Introductie

Het afgelopen jaar is de beleidsdoorlichting van artikelen 6.6. IP (InvesteringsPost) van de Rijksbegroting hoofdstuk VII (digitale overheid) uitgevoerd. De Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE) van het Ministerie van Financiën bepaalt dat bij de uitvoering van de doorlichting ten minste één onafhankelijke deskundige dient te worden betrokken. In september 2020 jaar is daartoe ondergetekende gevraagd om als onafhankelijk deskundige in het evaluatieproces mee te kijken.

Meer concreet betreft het gevraagde:

- De onafhankelijk deskundige is bij de beleidsdoorlichting betrokken om de kwaliteit van de doorlichting te waarborgen en om een onafhankelijk oordeel over de kwaliteit van de beleidsdoorlichting te geven. Dit dient een separate notitie te zijn bij het eindrapport, die ook aan de Tweede Kamer zal worden meegezonden.
- De onafhankelijk deskundige is inhoudelijk deskundig, maar draagt geen verantwoordelijkheid voor het te onderzoeken beleid.

In deze notitie wordt invulling aan deze vraagstelling gegeven. Daartoe komen achtereenvolgens aan de orde: een verantwoording over de betrokkenheid, een aantal relevante observaties en de overwegingen en beoordeling.

2. Betrokkenheid

De onafhankelijk deskundige wordt bij de beleidsdoorlichting betrokken om de kwaliteit van de doorlichting te waarborgen en om een onafhankelijk oordeel over de kwaliteit van de beleidsdoorlichting te geven in een separate notitie bij het eindrapport, die ook aan de Tweede Kamer wordt meegezonden. De gevraagde inzet betreft dan feitelijk het voorbereiden en bijwonen van de vergaderingen van de begeleidingscommissie en het schrijven van de separate notitie. De feitelijke inzet heeft conform plaatsgevonden, waarbij in de ontwerpfasen extra aandacht is besteed aan de vraagarticulatie. Bij de keuze voor de onderzoekers bijzondere aandacht is geweest voor aanpak en methodologie. Tijdens de uitvoering is de kwaliteit van het proces gevolgd door middel van het bijwonen van de vergaderingen van de begeleidingscommissie. Het laatste deel van de betrokkenheid betreft de afronding doormiddel van onderhavige notitie.

3. Observaties

Om een goed beeld van deze evaluatie te krijgen is er op verschillende manieren gekeken naar het proces en de resultaten van verschillende tussenstappen. Dat heeft op een aantal onderdelen geleid tot observaties, die het vermelden waard zijn. Deze betreffen:

Vraagarticulatie

Bij de beleidsdoorlichting zijn de onderzoeksvragen leidend, zoals opgenomen in de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE). Daarnaast zijn een tweetal relevante vragen toegevoegd omtrent onderwerpen ("governance" en "sturing en verantwoording"), die een specifiek punt van aandacht vormen in dit verband. Zowel in de ontwerpfasen, bij de selectie van de onderzoekers als bij de uitvoering is de breedte en diepte van de onderzoeksvragen bediscussieerd en voldoende uitgewerkt om tot een goede beantwoording van de vraagstelling in de evaluatie te kunnen komen.

Beleidsstheorie

Om te komen tot een referentiekader voor het onderzoek is een literatuurstudie uitgevoerd en zijn de beschikbare evaluaties en relevante documenten geanalyseerd. De beleidsstheorie is uitgewerkt in de praktische samenhangen tussen input en doelmatigheid en doeltreffendheid voor deze IP. Daarbij zijn de te hanteren indicatoren bepaald om te komen tot verantwoorde uitspraken.

Methodologie en aanpak

In de ontwerpfasen van het onderzoek is besproken op welke wijze het onderzoek zou moeten worden verricht. De voorstellen voor het onderzoek en de daarover gevoerde discussie heeft geleid tot de beoogde onderzoeks aanpak. De onderzoeks aanpak heeft feitelijk geresulteerd in een aanpak, waarbij het onderzoek zich heeft gericht op de beleidsdoorlichting van artikel 6.6 te beginnen met een beschrijving van het beleid, de doelen en motivering voor (of de theorie achter) het beleid. Op basis van deze beleidsstheorie is geanalyseerd of het

gevoerde beleid heeft bijgedragen aan het behalen van de doelen (doeltreffendheid) en of dit met een efficiënte inzet aan middelen is gerealiseerd (doelmatigheid). Deze aanpak is consistent met hetgeen is besproken in de ontwerpfase en lijkt een verantwoorde aanpak, hetgeen ook in de uitvoering van het onderzoek is gebleken.

Keuze externe onderzoekers

Binnen de kaders van de aanbesteding is weloverwogen discussie gevoerd over de verschillende voorstellen van externe onderzoeker en heeft een constructieve afweging plaatsgevonden over onderzoeksmethodologie en -efficiency.

Efficiency en effectiviteit onderzoeksproces

Het onderzoeksproces is goed doorlopen met voldoende momenten van terugkoppeling en doordacht gebruik van beschikbaar materiaal in combinatie met eigen bevindingen van de onderzoekers.

Projectorganisatie

De projectorganisatie werkte soepel en flexibel en heeft in de juiste mate het onderzoek beoordeeld en gestuurd.

Inzichtelijkheid en complexiteit rapportage

De complexiteit van het onderzoek heeft geleid tot een omvangrijke, doch consistente rapportage dat alle te onderzoeken onderdelen bestrijkt en daarmee compleet lijkt. Op een systematische wijze worden in de rapportage schema's en tabellen gepresenteerd die leesbaarheid en inzichtelijkheid aanzienlijk vergroten.

Beantwoording onderzoeksvragen

Alle onderzoeksvragen zijn in de evaluatie beantwoord.

Kwaliteit conclusies en aanbevelingen

De conclusies vloeien logisch voort uit de bevindingen en adresseren de onderzoeksvragen. De aanbevelingen volgen de conclusies en bieden voldoende handelingsperspectief.

4. Overwegingen en beoordeling

Overwegende dat beleidsevaluaties op zichzelf altijd ingewikkeld en vaak multi-interpretabel kunnen zijn, laten de observaties zien dat het onderzoek op een verantwoorde wijze hiermee heeft proberen om te gaan.

Kennisnemende van het evaluatierapport en het achterliggende onderzoek, blijkt dat de onderzoeksmethodologie, de bevindingen, de conclusies en de aanbevelingen op een juiste manier tot stand zijn gekomen.

Tegen deze achtergrond, moet men op grond van de gevraagde betrokkenheid en genoemde observaties vaststellen dat het onderzoek met voldoende zorgvuldigheid en kwaliteit is uitgevoerd en daarmee de toets der kritiek kan doorstaan.